

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDÉKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETESI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többesrű hirdetésnél olcsóbb. Nyiltesor
sora 25 kr. Bélyegdíj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden Kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

A közraktárakról.

Magyarország kereskedelmi sajtója már évek óta foglalkozik a közraktárak kérdésével. Előadja azon nagy hasznót, melyet ezen üdvös intézmény, életbeléptével kereskedelmi viszonyainknak hozna; és ezen cikkezés eredménye az, hogy eddig fővárosunkban, néhány kisebb magánraktár kivételével, egy nyilvános közraktár sem létezik; a vidéken pedig az egészről tudomást se vesznek. A kérdés megpendített, a tárgyalások évek óta folynak, és még mindig ott állunk, a hol voltunk. Aki tudja, hogy ezen intézmény mennyire szükséges, és azért, hogy eddig életbe nem lépett, mennyi kárt vont maga után: az előtt meg nem fogható, hogy egy ily életképes, sőt ha komolyabban vesszük, ily nélkülözhetlen intézmény, eddig meg nem testesült. Ennek oka csuán csak abban rejlik, hogy nálunk minden efféle kérdés, legyen még oly üdvös vagy szükséges, csak évek utáni hosszu tárgyalásokra, és csak akkor, ha már mindenkiben megérlelődött ama meggyőződés, hogy valóban jó lett volna e kérdést évek előtt megoldani, csak akkor hozatik komolyabban szönyegre; bár azért a terv kivitele még mindig a messze távolban fekszik.

Ezt Bécs városa sokkal gyorsabban oldotta meg. Belátták ott ugyanis, hogy a közraktárak a kereskedelemnek ki nem számítható hasznót hoznak: nem alkudoztak sokáig; a város kezébe vette az ügyet és ő maga építette ama nagyszerű, világhírű közraktárakat, melyek nemcsak kereskedelmük felvirágozásához nagyban hozzájárultak, hanem dacára annak, hogy a díjszabályok oly alacsonyak, hogy mindenki igénybe veheti, a város költségvetésében igen szép tiszta bevételt mutatnak.

Ha most nálunk a fővárosban nem épülhet ily közraktár, mit várhat akkor a vidék, amely utalva van a főváros példáját követni? mert, a nyí bizonyos, hogy a közraktárak felállítása a

fővárosban, a legnagyobb hatást idézi elő az ország kereskedelmére nézve. De ép oly üdvös lenne ezen intézmény a vidék főbb városaiban.

Nálunk, mint látjuk, a gazdák legnagyobb része nem bír teljes gazdasági épületekkel. Csak kevés polgárnál, és csak a leggazdagabbnál találunk jó erős anyagból épült magtárakat, a hová a termését rakhatja. Hiszen csak minden házhoz van talán padlás? fogja mindenki kérdezni. Igen, de erre a paraszt természet nem rakhatja; mert számalomra méltó az a paraszt, a ki egész évi termését padlásra rakhatja, és azon körülménnyel fogva, hogy a falusi házak többnyire náddal vannak fedve, ott mindig veszélyeztetve van. Más raktárokat pedig ott helyben nem bérelhet, és ha gabnáját nem adhatja el mindjárt az aratás után, akkor vermeket ás, melyekbe azt berakja, beföldi, és úgy hagyja míg el nem adódik a gabona.

De az a gabna, melyet ő tavasszal a vermekből kivessz, többé nem az, a melyet az aratás után oda belerakott. Az a szép vörös színű aczélos buza elvesztette színét, halavány, dohos lett, és ha a piacra hozza, tizenöt vagy husz százalékkal kevesebbet kap a rendes árnál. Nem-e vétek ez? Nem-e bizonyul itt be ama régi mondás, a melylyel a külföld benünket jellemezni szokott, hogy »a magyar sajtát zsirjal an fullad meg?« Jól tudja a gazda, hogy azért, hogy sokat vesztett a rendes árral szemben, nagy és drága rakbért fizet, ha gabnáját a vermekbe teszi; de mégis teszi, mert szegény nem segíthet rajta.

Ha azonban a vidék nagyobb városaiban léteznének közraktárak, melyek felepitése semmi áldozat a tulajdonosra, mert hisz szép hasznót huzhat belőle, ez nemcsak sok bajt háritana el tőlünk, hanem ép annyi előnyöket is hozna. A közraktár több mindenféle nagyságu magtárokból áll. Ha tehát az aratás be van végezve, a birtokos berakhatja egy ily magtárba gabnáját, megfizeti a csekély díjt, a melyben a tűzbiztosítási díj is ben foglaltatik, és akkor már nincsen semmi gondja rája. Kezelési költségei többé nin-

cenek, sőt ama körülmény által, hogy a közraktárak vagy egy vasuti állomás, vagy pedig egy vízi rakópart közelében építetnek, a szalítási díjt oda is megtakarítja. S utóvégre ama előnnyel bír, hogy gabnáját, amidőn csak neki tetszik, eladhatja; mert mindig ott van a piacon, mialatt pénzükség esetében, ha épen az ár nem tetszik, mérsékelt kamatok mellett minden kezeség nélkül kaphat előleget.

A kereskedelem pedig nem volna az edigi szűk korlátok közé szorítva, hanem nagyobb mérvet öltene; mert áruhiány akkor sohasem állhat elő és tekintve attól, hogy dohos gabna akkor a piacra többé nem jönne, a falusi spekulánsok és uszorások üzérkedésének is vége volna vetve.

Ezek amazok az előnyök, a melyeket a közraktárak építése úgy a földművelőnek, mint a kereskedőnek nyujtana; és ha azokat mostani viszonyainkkal összehasonlítjuk, akkor látjuk csak, hogy mennyi mulasztás esett azért, hogy eddig komolyabban nem foglalkoztunk e tárggyal. Jól tudom, hogy egy ily intézmény életbelépte egyszerre nem kívánható; de ha csak lassan-lassan haladunk is előre, akkor még mindig megvan azon előnyünk, hogy közelebbre érünk a célhoz; míg ha kezeinket az ölünkbe tesszük és úgy várjuk a jövőt, azt sohasem fogjuk elérni.

Azért akartam e lapok hasábjában szönyegre hozni e kérdést, a mely anyagi viszonyaink felvirágozásával oly közeli viszonyban van, mert reményem, hogy tágabb körök komolyan foglalkozandnak véle.

Bárány Zsiga.

Az adófizetőkhoz.

Az 1876. évi XV. t. c. 19. és azt követő §§. értelmében alakított adókövető bizottság Zombor város III. és IV. osztályú kereseti, valamint tokekamat és járadék adóját, továbbá a nyilvános számadásra kötelezett egyletek és vállalatok adóját, folyó évi május hó 8-tól kezdve következő

TÁRGA.

Szép Mariska.

Ballada.

Szép leányka volt Mariska,
Pista bácsi kis leánya.
Éjfékete szép szemébe
Csillagfényű sugár ége.

Napkeleti hajnal égnél
Kedves arca biborosabb,
Üdvözítő mosolyával
Eget-lelket boldogíthat.

— Gazdag úrfi, hova, hova?
Jere vissza, ne menj arra!
Nem termett a te számodra
A mezőnek szép virága! . . .

„Egy az élet, rövid élet!
Leszakasztom, addig éljek!
Szép Mariska, kis virágom,
Te vagy az én boldogságom!“

Pista bácsi naphosszanta
Egyre izzad a vetésen.
Szánt-vet sokat, kicsit arat!
Alig tudja, hogyan éljen.

Hej, mert lánya szép ruhája
Sokba kerül, méreg-drága!
„Szép leánynak szép ruha kell!“
Pista bácsi ekkép felel.

„Vagy dolgozni küldjem inkább,
Mosogatni vagy kapálni?
Harmat arca elrútoljon,
Kezecskeit verje ránc ki?“

„Édes apám, kedves apám!
Az a gazdag úr ide jár!
Mit keres az itt énnálom?“
„Sohse búsulj édes lányom!“

„Édes apám, kedves apám!
Az a gazdag úrfi szép ám!
Félek tőle, hogy megbánom . . .“
„Ne félj attól, édes lányom!“

Fasudarak árnya alatt
Ölelkezve ottan ülnek . . .
Ne higgy neki, szép Mariska,
Szerelmének, esküjének! — —

„Édes lányom, beteg vagy tán,
Miért vagy ma oly halovány?
Arcid mintha hervadnának,
Szemeid nem ragyognának? . . .“

„Gazdag úrfi, csak egy szóra!
Esküvője mikor lesz meg?
Lányom mintha beteg vóna,
Nehéz várni a szegénynek! . . .“

„Édes lányom, boldogságom!
Azt az úrfit hjába várom.
Régen nem jött, ma sem jön el,
Kérdeztem őt, de nem felel!“

Szép Mariska egyre várja . . .
Orcácskája, halvány, hervad;

Éjfékete szép szemébe
Fájó könnyek felragyognak.

Szép Mariska ablakába
Befénylik a hold világa.
Fényes éjben néma csendben
Sötét árnyék tova lebben . . .

„Jere lányom, szép Mária-kám!
Itt az úrfi, visszahoztam!
Tied lehet már — a sűríg . . .
Nem maradtam bosszultatlan!“

Szól az apa s ásót emel:
„Meg van ölve, temessük el!“
Szép Mariska a halottra
Leborul, úgy siratgatja . . .

Lesimítja véres haját,
Vágott sebet könnyvel mossa,
Átkarolja fehér nyakát,
Halvány ajkát esőkolgatja.

Ásójára könyökölve
Nézi apja szemmeresztve . . .
Aztán nem szól, tovább támoalg
Szíve vérzik, szíve zokog!

„Jere velünk szép Mariska,
Hi a törvény, apád ott áll!“
„Könyört kérek, engedjete
Megmaradnom e halottnál!“

Ó, ha ezt a boldogságot
Éntőlem meg-tagadjátok . . .“
Szólni nem tud, zokog tovább
Átkarolva szép halottját . . .

sorrendben fogja tárgyalni és pedig: Belvárost illetőleg folyó évi május hó 8, 10 és 11-én; Felső várost május 12, 13 és 14-én; a Cserevenka külvárost május 15 és 18-án, Bánát külvárost május 19 és 20-án, Szelenese külvárost 21 és 22-én, az összes földbérleteket május 24 és 25-én; a IV. oszt. kereseti adót valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adóját május 26-án; a tőkekamat és járadék adót május hó 28, 29, 31 és június hó 1-én.

Erről az illető adózók azzal értesítettek, hogy a fentebb nevezett bizottság a városház kis termében minden alkalommal reggel 8 órától fog összeülni és a tárgyalásban minden adófizető személyesen vagy meghatalmazottja által viszonyai előadása végett megjelenhet.

Megjegyeztetik, hogy adója az olyan adófizetőnek, aki azon időben, mikor neve felolvasatik az ülésben jelen nincsen, hivatalos adatok alapján fog megállapítani és későbbi megjelenése tekintetbe nem vétetik.

LEVELEZÉS.

Zombor 1880. évi április hó 30. án.

Reflectálva a „Bácska“ 15. és 16. számaiban megjelent vezérelvekre, melyek szerint itt mint a megye középpontjában a jelenkor álláspontjának megfelelőleg egy ipar- és kereskedelmi iskola felállítása szükségesnek nyilvánul; nem hagyhatom mellette szó nélkül különösen azon körülményt, miszerint egész megyénkben egyetlen real iskolánk sem lévén, gymnasiumainkban is, a humanistikus irány megvalósíthatása céljából, a realis tárgyak bár nem teljesen kiküszöbölvék, de oly szűk korlátok közé szorítják, hogy bennük az iparra és kereskedelemre ugyszólván egy csepp figyelm sincs fordítva. Így első sorban ha a német nyelvet vesszük tekintetbe, az a legujabb tanterv szerint csak a III. gymn osztályban kezdvén előadatni, még a IV. osztály bevégeztével sem lesz belőle a tanuló annyira képesítve, hogy pl egy kereskedő igényeinek megfelelhessen; — pedig kereskedőre nézve első sorban már csak azért is nagy fontossággal bír több idegen nyelv — de különösen a németnyelv bírása, mert épen a kereskedők azok, kik Németországgal állandó üzleti összeköttetésben állanak.

Mit szólnak azonban a tulajdonképi realis tárgyakról, a vegytan s természettanról, melyek elsője az egész, második pedig a földrajzzal együtt az algymnasiumból leend a jövő tanévtől kiküszöbölve? s a természetrajz is csak a III., IV. és V. osztályban leend tanítva? Mit a polgári ügyiratokról s a könyvvitelről stb. melyek az iparnak s kereskedelemnek épen főtényezőit képezik? Ezekről egy algymnasiumi jó tanuló is alig bírván fogalommal, elég szomorúan azt tapasztaljuk, hogy csak olyan 2 vagy 3 gymnasiumi oszt. végzett tanulók mennek, — ha még felvétetnek — iparosnak vagy kereskedőnek, kikkel nemesak a tanárok, hanem még a szülők sem bírnak boldogulni.

Miként viruljon így az ipar és kereskedelem, midőn az iparostól és kereskedőtől a felsőbb theoreticus és practicus oktatás eszerint a gymnasiumok által nemcsak megnehezítve, de csaknem teljesen el van hanyagolva?

Igy bizonyára nem; hanem igen is egy ipar- és kereskedelmi iskola felállításával, mely egyedül képes volna mind e kérdéseket annál is könnyebben megoldani, miután ezen tekintetben más megyékben elég élő példával bírva, a kezdet nehézségeivel sem kellene küzdenie.

Bár a kivétel módjait legnagyobb részben magamévá tettem, abban mégsem osztozom az igen tisztelt vezérelve ur véleményével, miszerint az ipar- és kereskedelmi iskolába csak olyan tanulók vétessenek fel, kik algymnasiumot vagy alreált végeztek; mert föltétve hogy valamely fiu 11 vagy 12 éves korában iratkozék a gymnasium első osztályába, mire a negyedikét bevégezte 16 éves leend; mikor fogja tehát practikus éveit végezni s hány éves lesz ha így a kereskedelmi iskolát bevégezte? Hanem nézetem szerint elég volna, egy-két gymnasiumi osztály vagy bizonyos körülmények között pl. ha elég idős s legalább a népiskola 4 osztályát jó sikerrel bevégezte.

Mellékesen megjegyezve, hogy egy ily tanintézet felállításával a főváros példája szerint esténként a felnőttek oktatása is lehetségessé válnék, kívánatos volna hogy ezen szép eszme ne csak a papíron nyomtatott betű maradjon, hanem az érdekeltek által felkarolva, mielőbb meg is valósíttatnék.

Zsuffa Vincze.

Kula 1880. május 1.

Sajátságos élenkség a biztosító társaságoknál! — A felügyelő urak naponta érintik városunkat, majd egyik, majd másik társulattól. — A helyi képviselőségek elkövetnek minden lehetőt, hogy a feleket magoknál megtartsák, adnak concessiókat bőven — mert hát concurrens van — s pedig tekintélyes.

A közönség inter duos — vagy tudja ég hány — litigantes, gaudet — mert ily olesón mint az idén, még soha sem tehetett biztonságba birtokait. Távol van tőlünk a propaganda csinálása, bármely társaság részére is — felszólamlásunk nem korteskedés, — de aligha csalódunk, midőn azt hisszük, hogy az élenk versenyt a „Magyar-Francia biztosító részvény-társaság“ alakulása idézte elő.

Már a mi új grümdolás, azt bizony megszoktuk némi kis bizalmatlansággal fogadni; nagyon sokat s keservesen okultunk a múlton. — De ez intézet páratlan tőkeereje — 20.000.000 franc — vezérférfiai: egy Bittó, Bánhid, Bontoux, Moskovitz — oly garantiákat involválnak magukban, mely előtt mindenestre meg kell hajlani — el kell némulni a kétely bármily mérvének.

E fiatal, de máris mindenfelől a legnagyobb rokonszenvvel találkozó intézet, hogy terrenumot hódítson — mely bizony nem a legkisebb feladat — a közönségnek kézzelfogható előnyöket nyújt.

Mi különben is szeretjük a franciákat — már Szegeidert is; örömmel üdvözölte a francia tőke beözönlését az egész ország, örömmel üdvözöljük mi a Bácskában a fiatal intézet képviselőit.

Az egészben csak a magatartás sajtátságos, melyet a többi régi, nevezetes társulatok követnek.

Az „első magyar“ a triesti „Generali“ kétségtelesen a leggazdagabb, legsolidabb társulatok, ez előtt kiadták árszabályaikat, — aztán a ki akart biztosított, a ki nem, maradt magának.

S ez nem volt így jó.

Sokan szerették volna megóvni keservesen szerzett, önkezeikkel, nehéz munkájokkal ápoltt épületeiket, veteményeiket, a sors adózó csapásai ellen — de hát mikor nem bírta meg a díjakat. Adó, rossz évek, roppant közterhek; elkeseredett a fél, aztán azt mondta:

jöjjön hát a minék jönni kell. — Aztán jött is! A nép lett végre földönfutó — s a részvényes urak kaptak 80% osztalékot.

Vajjon nem lett volna jobb 20% et adni a részvényes uraknak, s 60%-al olesóbban biztosítani? Népszerűvé lett volna a biztosítás eszméje, és hej de sokkal gazdagabb az ország!

Most már aztán nem lesz úgy!

S ez jól van így!

A „Magyar-Francia“ díjtételei olesók, a jégbiztosítási feltételei roppant előnyösek, az életbiztosításban behozta a francia „titres“ kijátszási rendszert; s föltétlenül már az első év leforgása után kioszt 10% nyeresémet a közönség közt; a garancia teljes, közgei szorgalmasak.

Ez intézet prosperálni is fog.

Már idáig is nagy engedményekre kényszerítette a coriphaeus társaságokat, mely fiatalon is — hatalmasságának s felős versenyképességének legszebb bizonyítéka.

S ez jó a közönségnek. A részvényes urak, pedig úgy is kaptak már eleget, ha néhány évig 15—20%-ra leugrik is az osztalék, a nép pedig élvezheti a biztosítás áldáshozó gyümölcseit.

De hisz ez a dividenda-baisse nem sokáig tartand, mert olesóbb díjak mellett száz annyi lesz a biztosítás s a nyereség ismét felrúg majd — az eszme pedig — a biztosítás eszméje — végre népszerűvé válik.

Ezért mondtuk cikiünk elején, hogy nem korteskedünk, midőn az új „Magyar-Francia biztosító részvény-társaság“ gratulálunk szívünkkel, s kívánjuk neki a maga elé tűzött nemes cél elérhetését: „mindent a közönség jóvoltáért.“

Különben megyénkben időzik egy ügyes inspektora, ki mint hallók, már több nevezetes acquisitiót tett. De meg is van neki a 20 arany millió mellé, az arany eloquentia.

Ideje már egyszer, hogy a sok elhelyezhetlen tőke, ha egyszer a közjó szolgálatába szegődik, olesón legyen élvezhető s elégedjek meg az önkockázatásért szerényebb kamatokkal.

Magyarországon az ingatlanoknak, az emberéletnek század-része sincs biztosítva; ami igen nagy kár ugyan, de a régi jókat versenyre hívó új társulatok nélkül soha nem lenne lehetséges.

Ennyiben üdvözöljük az új „Magyar-Francia biztosító társaságot.“

R.

Szinészet.

Kedden. 27-én a „Parlagi Jancsi“, Szentpéteri Zsigmond jeles népsziműve került előadásra, — sajnos — egész üres ház előtt. Az első bérlet lejárt, a második nem kezdődött; színészeink valami rajongó bizalmat eddig nem keltettek maguk iránt — mintha csak összebeszéltek volna a közönség, nem volt senki.

Pedig maiglan ez volt a legsikerültebb népszimű estély. Bogyo (Parlagi J.), Tolnainé (Rózsai), Nagyné (Széppatakiné), Berzsenyiné (Galambosné), Polgár Sándor (Vidor) — egyik jobban játszott a másiknál. Bogyo dala kiitően sikerültek; kivált a lengyel himnus — minék értékéből mitse vont volna le, ha jeles magyar szövegében énekl.

Kedtől szombatig színészeink a nyári színház építése körül sűrűgven, nem tartottak előadást.

Szombat este félig telt ház előtt „II Rákóczi Ferenc togsága“, Sziglieti (nem: thy) öt fölvonásos drámája játszott. Átlag meg volt a közönség az est sikerével elégedve. Temesváry jó alázatos fráter, ügyes

Jön a bíró, nézi hosszan . . .

„Szegény leány, legyen tied!“

Szép Mariska mosolyogva

Csókol kezét: „Oh köszönet!“

Másfél napja siratgatja,

Másfél napig mosogatja.

Harmadnapon eltemette,

Sírját gyöngye hanttal fedte.

Szép keresztet emeltetett

A fejéhez, a mint illik,

Tetejébe ültetgette

A mezőnek szép virágít.

Korán reggel, ha a nap kel

Szép Mariska ottan térdel;

A nap a míg le nem nyugszik

Ott sírdogál s imádkozik.

Búttan nyugszik a hűtelen;

A megcsalott sír szüntelen;

A boszáló végét járja;

Készen áll a bitófája.

Lovász Andor.

A JÖVŐ SZÁZAD ZOMBORA.

Nagyon unatkoztam karavukovai szálláson; egy kis kirándulást kívántam tenni és bélyegmentes folyómodványt nyújtottam át titkárom által, főnökömmek. — Kérésemet teljesítették és két napi szabadságot kaptam. Szomszédom repülőkészülékét kikölesönözve, útnak indultam, de hova repüljek? Nem soká törtem fejemet e felett, és csakhamar elhatároztam magamban, hogy Bács-Bodrogh megye székvárosába, Zomborba rándulok.

Mintegy öt órát repülhettem, midőn megérkeztem a zimonyi vaspálya induló házának udvari váró-termében, hol épen nagy sürgés-forgás volt. Egy fél óra múlva, az udvari különvonatnak kellene megérkeznie; ugyanis az olasz király számos magnástól kíserve, a bezdáni polgármester által rendezendő nagyszerű hajtóvadászatra utazott ide. A fogadtatást ámbár impozánsnak ígérkezett, nem akarván bevárni, sok keresés után az indulóház közelében megpillantám az 598-ik számú bérkocsist, ki által szállodába hajtattam. Mily nagy volt meglepetésem, midőn egy fél óra alatt a Széchenyi-, Miletics- és Deák-köruton áthaladva a „Grand Hotel“ban megérkeztem. A szálloda igazgatója kifogástalan salon toaletben szívélyesen fogadott, és legnagyobb sajnálatára kijelenté, hogy az épület szobái el lévén foglalva, csak a negyedik emelet 396-ik számú kabinetét boesájthatja rendelkezésemre. Fáradt lévén, a savanyu almába is be kellett harapnom — elfogadám ajánlatát. Valamennyi szoba már 4 hét óta le volt foglalva; mert mint azonnali értesültem, épen ma leend a zombori országos kiállítás ünnepélyes megnyitása. Göztemlyű segélyével néhány pillanat alatt fent voltam kijelelt lakásomon; podgyászomat elhelyezve, ismét gözörövel lerándultam földszintre, miután öltözékemet rendbe hoztam. A pazar villanyos fény, mely a szállodában alkalmazva volt, meglepően hatott rám. Fél hét óra lehetett, midőn utcára lépve, egy épen arra robogó lóvonatu vaspálya elsőosztályu kupéjába ültem, mely az operaház felé hajtott. Sok fáradozás után sikerült, egy meglehető jó ülőhelyet, természetesen drága pénzért kapnom. Itt ugyanis roppant nagy számmal jelent meg a közönség, diszeloadás lévén. A teremben a vízfűtés folytán oly nagy hőség uralgott, hogy lehetetlen volt tovább időzésem, és a második felvonás után kénytelen valék elmenni; hordár által kíserve vissza ballagtam szállodámba. Beléptem a kávéház olvasó termébe, miután kívánsi voltam, mi hír a földön. Szemembe tűnnek „A Zombori Napilap“, mely a felállítandó gazdasági akademiáról vezércikkkezett; újdonsági rovatát, a legujabb öngyilkossági esetek elosorolásával kezdé

meg, „A Szivaczi Hirlap“, „Apathini Figyelő“, „Bez-dáni Lapok“ melyek mindannyian talpraesett cikkeket közöltek. Ezek elolvasása után fáradt lévén, felkerestem nyughelyemet, hogy másnap kora reggel a kiállításba mehessek.

Mintegy hét-nyolc óraker felébredtem, és a házi szolgálta értesített, hogy rövid idő múlva a szállodabeli gőzomnibusz a kiállításba fog indulni. Siettem felkelni és kijelentém hogy előbb a városligetbe szeretnék rándulni. „Ide az omnibus egy negyed óra után fog indulni,“ volt a válasz. Néhány perc múlva rendben voltam, felültem a kocsira, mely a kívánt helyre vitt. Megérkezve a sétatéri kioszknál, mely térséget hajdan Sikorának neveztek, beléptemkor egy pincér a reggeli lapok egész halmazát nyújtá át. Köztük volt a „Kerényjai Hetilap“ mely az ottani magyar népszínház megnyitási ünnepélyéről bővebb tudósítást közölt; Zombor három színházától az elsőrendű művészek szinte közreműködtek. A „Csonoplyai Értesítő“ örömmel üdvözlé vezércikkében a gázvilágítás behozatalát. Az egyesült négy zserb tamburas zenekar, mely felváltva katonai zenekarral, sétahangversenyt rendezett, igen tetszett. Néhány darab meghallgatása után egy kis sétát teték; székemről alig felkelve egy hosszú angol oly erősen lépett tyukszememre, hogy fájdalmas első pillanatában mennyei cellám számát elfeledém. A távozás órája, illetőleg a szabadsági időm letelte, óriási léptekkel közeledett; mi tevő legyek? El ismét a szerencsétlen helyről, gondolám magamban, és egyenest a kiállítás helyiségekbe hajtattam. Megérkezve fejem szédült a számtalan kiállított gépek rajától, és rövid körülnézés után, a városi dologházat, népszínházat, dohánygyárt tekintém meg; végre az országos híró bácskai muzeumba mentem. A régiségteremben, nem csekély csodálkozásokra láttam ott kiállítva, az 1880. év táján Zombor városában létezett kövezet mintáját, továbbá egy képet mely a néhai zombori gymnasiumi épületet ábrázolá; furcsa egy épület volt mondhatom; csak a hiteles aláírásra hittem el, hogy az volt, ami.

Tovább akarván haladni, egy gyönyörű szép barna

piperkő, méltóságos rab, de kevéssé lelkes forradalmi vezér volt; mintha kimerült volna nagy szerepében, az ötödik fölönásban halkán szavalt a legpuskaporosabb harci dikiókat is. Nagyné nagyon beillett Zrínyi Ilonának, jól is alakított; de csak akkorákat szuszszantott, mint a mult héten. Sajnáljuk, hogy ebbeli jó tanácsunkat meg nem fogadta; csak neki válnék előnyére; mert ha boszant is jó játékában ez a könnyen lerázható hiba, csak addig boszant, míg itt lesz; holott neki, akár hová jut, lelkiismeretes kritikus mindig föl fogja ezt hányni. Szigethiné kedves, ügyes szerelmes menyecske volt; ő szemléltetést tanul és halad. Az nem az ő hibája, hogy a szerző általa gyújtja az elkoresosulni indult Rákóczi vért a magyar haza szeretetére. Ez olyan valószínűtlen vonás, mint a multkor itt járt cseh képmás Adámja, aki szivarozott és Évaja, aki kötött. Dálnoki — örömmel jegyezzük meg — nem beszélt orrhangból s szépen is játszott. Zilahy is levetkőzte a túlzás hibáját s szokott ügyességgel mozgott. Gáborhelyi jól maszkírozott, mozdíthatatlan nyugalmas és cselszövő hibornok volt. Polgár S. a páter Cniteliust több jóakarattal, mint sikerrel adta. Polgár K. ép oly jó udvari kanclár, mint komornik. A kis szereplők csak azt tették rosszul, hogy mind a főbejáraton jártak ki-be; holmi másodrangu házi népek a mellékutakon a gyors színi változás előnyére surranjanak ki. A zene különös jól játszott; kár volt végezni a Rákóczi indulót tovább nem húzni.

Vasárnap, kongó üres ház előtt „A betyár kendeje.” Abonyi Lajos jó népszínműve adatott, melynek egyetlen hibája, hogy egy elveszett kendeősaroknak a megjelésén dől el minden. Az egész darab összevágó pontossággal gördült le; a szereplők mind jól megállták helyüket. Föltűnő alakja a mai színpadnak, Temesváry (Bándi) volt, ki ez alkalommal megmutatta, hogy nem „Botesinálta doktor” — vagyis nem szorultságból, hanem valódi avatott népszínmű játzó Zilahy hasonló értelemben avatott be új jó oldalait, régebbi hibái nélkül. Berzsenyiné (özvegy) megint elemében volt. Azt ajánljuk ezuttal a legtöbb föllépőnek, hogy mindig, de kivált a romlatlan nyelvérzékű népet utánzó darabjaikban, legyenek figyelemmel a közép e betűnek pontos kiejtésére; mert ez azonfölül, hogy nyelvünk eme részben való egyhangúságát csökkenti, az életnek is jobban megfelel. A szolgabírónak (Makai) „mosolygom”-féle íkes igére szomszédom azt mondta: „Hogyha ez játsz, akkor én színházba többé nem megyem”.

Tény, hogy a közönség köréből emelkedett kifogásokat, amennyiben tudomásunkra estek és elvárhatók voltak színészeink oszlatólag figyelembe vették s új tagokkal erősödve a magasabb műzslésnek is megfelelni íparkodnak. Az igazgató, jóakaró bizalmas figyelmeztetésünkre megígérte, hogy a közsajnáltra megbetegült, de már lábadozó Hegyi Antalkának föl-épültével kizárólag új darabokat fogadni. Ezt tekintetbe véve, nyíltan kimondjuk, hogy a hét hosszán tapasztalt közönség mégis több pártolást érdemelne nek. Hanem úgy vagyunk mi zomboriak a színészekkel, mint a tulzó szerelmesek — hogy eleinte nem tudunk egymás nélkül, utóbb meg egymással élni.

A második bérletre még mindig előfizetheti s pedig úgy, hogy a két elmúlt előadás helyett utólag — vagy közben bérletszünetben — más kettőt lehet majd látogatni.

Különféle.

Foispan ur ő méltósága Ribiczey Béla szántovai lakost, a szivaci szolgabíróshoz helyettes szolgabírósegédnek nevezte ki.

magyar menyecskével találkozottam, kivel ugyanis ismeretséget kötve esti hét órára a mai operai előadásra találkát ígértek neki. Alig mentem azonban néhány lépést a csillagvizsgáló palota felé, egy utcai ór a központi kémfőnöknek sürgőnyi értesítésére — mint igazolatlan tartozkodású egyént — elcsipett, és magával vonszolván léghajójára, rögtön vissza hazámba, Karavukovára, továbbított. Itt csak egy óra mulva sikerült fölbrednem kéjtias utazási mámoromból; de nem volt semmi egyéb bajom, csak a szédelés bántott.

Igy végződött minapi álmom, melyet egy helybeli kereskedő bajos és művelt leányának köszönhetek, kiknek elődei a vörös tengeren keresztül száron áthaladtak, és kit ha Istóczy Győző oly szerencsés lenne megismerni, fogadni mernék, nézetét változtatná.

Décsey Sándor.

Pattantyúk.

(Gyűjti: *Mane-Thekel-Phares.*)

A humbug. Kis fiú: Papa, mi az a humbug?
Papa: Mikor a mama azt mondja, hogy engem szeret, s az inggombomat még sem varrja fel, — ez a humbug.

Rosszul találta meg. „Jaj mama, de rosszul találad meg tegnap a hajfésűmet!”
— Miért kis leányom?
— Hát — *megint elveszett!*

Hogyan lehet oroszlánt fogni? Felelet: Nagyon egyszerűen. Az ember bedob egy homokpusztát a rosta és rázza, — a homok áthull, az oroszlán pedig benne marad.

Felháborodás. Koldus: Mit asszonyom — csak százaz kenyeret? No hiszen várhatja, hogy még egyszer ide jöjjenek.

A zombori kir. törvényszék elnöke Czvetkovics Péter ügyvédjelöltet a zombori kir. törvényszékhez segélydíjjal joggyakornoknak nevezte ki.

A helyben állomásozó 23. sz. tartalékos gyalogezrednek parancsnoka, Perkovác János, eddigi alezredes, a májusi előléptetés alkalmából ezredes lett. Ezen alkalmából az állomás összes tisztjei m. h. 27-én társas vacsorára a „Szabadka” vendéglőben gyűltek össze és kedélyes estélyt rendeztek. A közszeretben álló ezred- és állomásparancsnokot Ullmanszky, rang szerint legidősebb őrnagy, katonai rövidséggel üdvözölte. A vacsora, melyhez a honvédtisztikar is megjelent, hevenyészett táncmulatsággá fejlődött, melyben a nős tisztiek jelenlévő nejei és nőrokonai egész az önfeláldozásig közreműködtek.

A májusi honvédségi előléptetés a helybeli 5-ik zászlóaljnak is öröndetes újságokat hozott, a mennyiben Schneider József hadnagy — főhadnagygyá, Ehrlich Ágost, kernyájai születésű tisztihelyettes — hadnagygyá, — és Karni Ferencz törzsrőmester — hadnagykezelőtiszté lettek kinevezve, Schwarcz Mór hadnagy pedig a szabadságot állományból a ténylegesbe helyeztetett át.

A helybeli 5. honvédszászlóalj közszeret- és tiszteletben álló parancsnoka Wenzler Gyula őrnagy ur, gyengélkedése folytán a zászlóaljparancsnokságtól viszszaelépett és azt ideiglenesen Br. Bibra Frigyes százados urnak adta át. A honvédtisztikar fájó szívvel vett búcsút szeretett parancsnokától, ki oly sok érdemet szerzett az 5-ik zászlóalj fölvirágoztatása és fejlesztése körül és ki parancsnoklása alatt oly tapintatosan tudta az előjárói szigort az aryai jóakarattal egyesíteni.

Május 2-án reggeli két óraker három mozsárgyú dörgése és az összes gör. kel. templomok harangjainak ünnepélyes zugása jelezte szerb testvéreink husvét napját. Beláthatlan sokaság gyűlt össze a nagy templom körül s tündéri elragadtatással szemlélte a körülfekvő tér megvilágítását. A templom rácszatán körül másfélezer, a keresztben kétszáz csillár ragyogott: a közeli terek és utcák vakítóan ki voltak világítva. A szerb tanító képzőn ötszáz lámpából volt kirakva: „Krisztosz voszkrese” A menet fél háromkor indult meg, mialatt a szomszéd épületeken Demetrovits Sándor által elhelyezett bengál-tűztelepek majd itt, majd amott foglalták az éj vakító keretébe a közönséget. A föltámas ünnepélye reggeli négy óraker ért véget.

Nász. Szemző János, kir. tanácsos leányát, a kedves és szelleműs Iika k. a-t eljegyezte Gertenyesi Hollósy Gyula, torontáli földbirtokos.

Bács-Petrovorszellon mult hó 28-án volt Varga Honka k. a. esküvője, Horváth György kulai s. szbiró ural.

Bács-Földvart a régi szerb-temető közelében a Tisza mosta partoldalban száznál többre menő darab régi aranyat találtak. Ezek a mieinknél valamivel súlyosabbak, világos-sárgák, ismeretlen képiratokkal díszítve; a hátapon rajtuk három párhuzamos kulesforma betű látható évszám vagy címkep nélkül. Megérdemlené a lelet, hogy a régészet iránt érdeklődő megyei és országos körök belőle egy-egy darabot szerevén, műtörténelmi becse iránt a tudományt tájékozzák.

A városi szepítő választmány legközelebb tartott üléséből javaslatképen azt terjesztette a tanács elé, hogy a sz. háromság téren a kincstári ügyészségi épülettől az adóhivatalig, nemkülönben az u. n. József-szobortól a Hameder-féle házig öszre fasor ültetessék. Vajha úgy legyen!

A zombor-apatini műnt földmunkálati része a városháza kis termében f hó 5 én 8042 fnt 70 kron kezdődő árlejtéssel a legjutányosabb vállalkozónak ki fog adatni.

A „zombori kereskereskedelmi és iparbank” fióküzleteit ismét egygyel szaporítá; ugyanis Bresztovácson ügynökséget állított fel. Ezen elhatározott és teljesített lépése által az ottani vidéken, az uzorások által elkövetett garázdálkodásoknak eleje vétetik. Örvendhetnek is egy oly intézet részvényesei, mely a legszolidabb bazison munkálkodik, és legkedvezőbb prognosticont joggal reményeltethet. Virágozását nem esodálhatjuk, miután tudjuk, hogy élén pénzügyi és kereskedelmi jó nevek vannak. Óhajtottó lenne, ha egy zálogintézeti osztályt alakítana, mely jövedelmét bizton növelné. D.

Mint Uj-Verbászról bennünket értesítenek, az ottani lelkes fiatalág önkéntes tűzoltó egylet létesítésén fáradozik és a szükséges eszközök beszerzése végett Geitner és Rausch budapesti céggel összeköttetésbe lépett. (Okosabban tenne, ha a mi tűzoltóinkat keresné meg. Sz.)

Mint bennünket Szabadkáról értesítenek, ott a napokban erős záporosó volt.

Beküldetett. Hódsághr alatt a kenderázató vize oly csekély, hogy a kendernek hirtől is rettenetes büze a pokolbeli kénkőves töével határos. Minthogy ezen rendőrelles üzelem úgy köztisztasági mint egészségi szempontból megrovandó: tisztelettel kérjük a járási szolgabírói annak megvizsgálására. W.

Interpellatio a városi főkapitányhoz. Van e tudomása főkapitány urnak arról, hogy V. városi tanácsos ur a kiadott egyenes tilalom ellenére is még mindig gátolja a közlekedést a militicsi utcai kertje előtt utcára kirakott szálkertszerű tuskóssal? Ha van erről tudomása: kivételnek tekinté-e őt a minden polgárt kötelező rendelet alól? Ha nem, szándékozik-e a közrend megtartására őt is rászorítani?

Egy megbírságot.

A postaépület előtt olyan már a járóka, hogy az ember nem is megy, hanem bukácsol rajta. Igaz, hogy a szükséges téglá már vagy hat hete ott ólálkodik; de nyilván azt várják az illetők, hogy hadd lojják el — legalább lehet majd a járókának rosszaságát megteetni!

A kapitányság fejenkint felszólította azon bolttulajdonosokat, kiknek az utcára egynél több lépcsőjük van, hogy a többletet, mint a mi a járóknak jogtalan bitorlása, minél előbb eltávolítsák. (Jó lenne azt is szigorúan elrendelni, hogy a gyalog járókán ne merjen senki talicskát steff. tolni; mert ezen mindennapos visszaélés, azonkivül, hogy a járókának alkalmatlan, a kövezetet is szemléltomást rontja.)

A „Magyar-Francia biztosító részvény-társaság” 8 millió arany forinttal — 20.000.000 frank alaptőkével helyben Zombor és kerületére föügynökséget állított fel. Elfogad: tűz-, szállítvány, jég- és emberéleti-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett. Felvilágosítással szívesen szolgál a Holländer József és Bárány cég, fútea, Gergurov Mladen ur házában.

Tomasits-Andrin Etelka, okleveles tanítónő, május 3-ától kisdédvó intézetet nyit Szelenesében, Stojits Jéttő házában. A szakértő, és ugy szelid lelkületű, mint odaadó buzgalmánál fogva kiválóan hivatott övönő az országos tanszer-muzeumból már meg is rendelte az eredményes működéséhez szükséges cikkeket. Nagyon saját érdekében ecelekszik közönségünk, ha ezen olesó — havonként egy forint — alkalmat, kisdedeinek idejekoráni neveltetésére, a szülői állásból kifolyó köteles komolysággal felhasználná. Beiratkozások az intézetben naphosszant.

Petter Jozsefnek, az egyház és tanügy körül sok érdemet szerzett hajlott korú aggastyánnak leköszönése folytán a m. k. kincstár pártfogása alá tartozó gajdobrai r. kath. plébánosi hivatal megürülvén, annak elnyerésére a kalocsai főmegyei érseki hivatal május végén lejáró szabályszerű pályázatot nyitott.

Kossuth Lajosnak épen megjelent europai híru iratait ifj. Nagel Otto (Budapest, nemzeti színház), 40 négy-öt ives füzetben 35 krjával füzetenkint is kiadja s arra megrendeléseket már elfogad. Helyben Salamon könyvkereskedőnél házhozszállítással ugyanazon árban kaphatók. Az első füzet már utban van.

A „Zdravlye” c. helybeli orvosi lap következő érdekes tartalommal jelent meg: Az anyákhoz. Három hiba. A görvény. Russanda-fürdő (Torontálban). Ha a lélekész eláll. Körömszakadás stb.

Meteorologiai jegyzetek ápril első felére. Középhőmérsék +10.8, legalacsonyabb +2, legmagasabb +19.5. A víz középhőm. +10.3. A szél iránya: délnyugati, 2-án keleti, 3., 4., 5-én nyugati, 6-án vált., 7-8. délk., 9-10. éjsz., 10-11. kel., 13. vált. 14-15. déli. April 5. és 7. köd, 3. eső, éjjel villámlás; 5-6. kis eső, 12. nagy eső. Légszűlmérő legm. ápril 14-én 749 mm. legal. ápril 7-én 738.3., középpállás 743.1 mm.

Népesedési mozgalom. A himlő szörványosan egyre uralkodik; 15 nap alatt meghalt benne 8. — Apr. 1-15-ig született 43 gyermek, 20 fiu, 23 leány.; meghalt 41 egyén, 25 r. k., 13 g. kel., 3 zsidó, köztük 20 hét éven aluli. Dr. Jovanovic-Batut után.

— Bács-Petrovorszellon Frankl nevű világcsaló 3-4000 fnt kölesünpénzt cífránál cífrább címeken fölszedetve, odább állott — persze bucsutlanul. Hír szerint nyomában vannak.

Terményüzleti jelentés.

Vetéseink állása a hosszabb idő óta uralgó tikasztó és rendkívüli hőség folytán, mely ámbár az utóbbi napokban hűssé változott, aggodalmakra ad alkalmat, és ha szombaton nem következik a várva várt eső, szomorú következményeknek nézünk elé. A lefolyt héten a forgalom jelentéktelen volt, az üzlet báyadt, biztos árak nem határozhatók, mely okból jegyzeteim elmaradnak. Décei Sándor.

A héten kihuzott lotto számok.

Brünn, ápril 28 án 76, 20, 78, 31, 75.
Budapest, május 1-én 29, 19, 24, 57, 69.

Szerkesztői üzenetek.

Valakinek, aki a helyben lábrakapó Istóczyzmus ledorongolását sürgeti. Hogy mi az egész mozgalomra mennyit adunk, látható abból, hogy agyonhallgattuk — holott minden érdemes helyi kérdést meg szoktunk beszélni. Egyébben válaszunk: 1. A zsidó, nem nemzetiség, hanem csak vallásfelekezet — egyéb semmi; ha tehát a magyar zsidó nem magyar, akkor semmi. 2. Ezt a hájrá, a hírlapi megrovás nem hogy lehűti, hanem épen figyelmet ébresztene iránta. 3. Ezen mozgalmat — mely a zsidókkal való üzletközösség megszakításában kulminálna — rendőrellesnek ép úgy nem mondhatni, mint a hogy mi nem mondhatjuk annak, lapunknak a megyei magyar zsidóközönség részéről való nem pártolását. Mert őt judophil — ahány Baesraphil zsidó eddig meggyékben mu atkozott — bizonyosan marad minden faluban még az esetre is, ha Istóczy ezer kiadásban barangolja be meggyéknet.

Replika. Azt a cikkirót azzal ugyan nem cáfolja meg ha rámondja: „Számár vagy, öcsém!” Sőt ebből még az is tűnik ki tisztán: Azért számár-e az illető, mert öcsöce önnék; vagy azért öcsöce-e, mert számár?

— „A költő apotheosisa.” Összed gaztotta egy süttek nyelvünknek minden cifra szavát; igaz, lett is belőle cifra vers, de ez a széphez csak úgy viszonylik, mint az ezer tarka-barka foszlányból tákolt lábálja pokrók a bársony kerevethet. Apoheosion nem kezdeni, hanem végezni helyes; nem baj ugyan ha előre kész, de addig tartsa kules alatt s megtanulván a lejt mértéknek, valamint az ütemeknek tanait, a képes kitételek használatát, gyakorolja magát könnyebb egyszerű elbeszélésekben. Most büntetésül kiadjuk a 3-ik szakot, mint a képdagály szörnyeteg példányát:

— Csendeshangu fuvalmaim

Lengedező fátylát

Költőiség fényugára,

Csak az repszetheti át;

Mert hajnalcsillaga vagyok

A dicsőség egének stb.”

— V. Gerő Budapest. Kíváncsi, mily gondolatot és érzelmet költött bennünk verse? Megmondjuk: számalmat és azon óhaj, vajha volna az irodalomban is úgy, mint a politikában, királyi ügyészségünk.

V. M. Az isten madarát jövő számunkban röpitjük világgá.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos s kiadó: Bittermann Nándor.

